

Entegre Raporlama İçerik Öğelerinin Yatırımcı Kararları Üzerindeki Etkisi*

The Impact of Content Elements of Integrated Reporting on Investor Decision

Dr. Ahmet AKBAŞ¹, Dr. Öğr. Üyesi Ali ÇOŞKUN²,

Prof. Dr. Osman KARAMUSTAFA³

Öz

Finansal tablolar yatırımcıların karar almalarında en çok başvurulan kaynaklardan biridir. Finansal tablolar, firmaların durumunu yansıtan belgeler olmakla beraber, son dönemlerde yatırımcıların finansal olmayan bilgilere talebi hızla artmaya başlamıştır. Bu doğrultuda, finansal tabloların diğer bilgileri de yatırımcı ve çıkar gruplarına sunan raporlara duyulan ihtiyaç, entegre raporlama kavramını gündeme getirmiştir. Bu çalışmada, entegre raporlamada yer alan içerik öğelerinin kurumsal yatırımcı kararları üzerinde etkisinin olup olmadığını tespit etmeyi amaçlar. Bu bağlamda, Türkiye’de faaliyet gösteren kurumsal yatırım firmalarında istihdam edilmiş olan yatırım uzmanlarının görüşleri alınmış ve entegre raporlamada yer alan içerik öğelerinin yatırımcı kararları üzerinde etkisinin olup olmadığı ampirik olarak belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmaya göre, entegre raporlama içerik öğelerinin kurumsal yatırımcı kararları üzerinde etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Entegre raporlama, kurumsal yatırımcı, yatırımcı kararları

Makale Türü: Araştırma

Abstract

Financial statements constitute a source of information most frequently used by investors to help them make their decisions. Although financial statements are reports that particularly reflect the financial condition of companies, there is a rapidly increasing demand on the part of the investors for non-financial information in recent years. Accordingly, the need for reports that provide different types of information of financial statements with investors and interest groups brought the new concept of integrated reporting to the agenda. The main objective of this study is to measure the impact of content elements of integrated reporting on institutional investor decisions. To this end, a significant number of investment specialists who have been employed in particular institutional investment firms in Turkey were approached in asking for their opinions on this matter. Their views were examined empirically in an effort to determine whether the content elements of the integrated reporting had any significant impact on investor decisions. This study empirically shows that the content elements of integrated reporting have had an impact on Turkish institutional investors’ decisions.

Keywords: Integrated reporting, institutional investors, investor decision-making

Paper Type: Research

* Bu çalışma, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde tamamlanmış olan “Entegre Raporlamanın İç Değişim Mekanizması ve Yatırımcı Kararları Üzerindeki Etkisi” konulu tezden türetilmiştir.

¹Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ahmet.akbas@erdogan.edu.tr.

²Boğaziçi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ali.coskun@boun.edu.tr.

³Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, okaramustafa@erdogan.edu.tr.

Giriş

Entegre raporlama, klasik raporlamada var olan finansal bilgilerin yanında, finansal olmayan bilgileri bilgi kullanıcılarına sunmayı amaçlayan bir raporlama türüdür. Günümüzde, ekonomik, çevresel ve sosyal faktörler işletmelerin sürekliliğini etkilediği için, yatırımcılar finansal olmayan performans bilgilerine de önem vermeye başlamış, entegre raporlama ile finansal performansının yanında, finansal olmayan performansın da tek bir rapor aracılığıyla tüm paydaşlara iletilmesi hedeflenmiştir.

Yatırımcı kararları için önemli olan bilgileri içeren entegre raporlama, kurumsal yönetimin bir raporlama anlayışı olarak görülmüştür. Birçok uluslararası şirket, yatırımcı kararlarını olumlu etkileyebilmek, finansal bilgi kullanıcılarına doğru ve tam bir şekilde bilgi sunabilmek için entegre raporlama hazırlamaya başlamıştır.

Bu çalışmada, entegre raporlamada yer alan içerik öğelerinin yatırımcı kararları üzerinde etkili olup olmadığı ampirik olarak incelenmiştir. Bu bağlamda, hazırlanan anket çalışması ile Türkiye’de faaliyet gösteren kurumsal yatırım firmalarında çalışan araştırma uzmanı, finansal raporlama uzmanı, yatırım uzmanı veya portföy yöneticilerinin görüşleri anket aracılığıyla alınarak, entegre raporlamada yer alan içerik öğelerinin yatırım kararlarında etkili olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Kurumsal yatırım uzmanlarından elde edilen birincil veriler kullanılarak nicel araştırma yaklaşımı temel alınmıştır. Yatırım uzmanlarının görüşleri doğrultusunda, Türkiye’de faaliyet gösteren firmalar için bir entegre raporlama çerçevesi hazırlanmaya çalışılmış, böylece kurumsal yatırımcıların kararlarını etkilemek için gerekli olan finansal ve finansal olmayan bilgiler belirlenmiştir. Bu sebepten dolayı, entegre raporlamanın yatırımcı kararları üzerindeki etkisine yönelik literatür araştırmasının olduğu, aynı zamanda Türkiye’de yatırımcı kararları üzerindeki etkisinin nicel bir çalışmaya dayanarak araştırıldığı ve işletmelere entegre raporlama içerik öğeleri ile ilgili çeşitli önerilerin sunulduğu bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1. Literatür Taraması

Literatürde, yatırımcı kararlarını etkileyen faktörler üzerine çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Yatırım kararlarını etkileyen faktörlere bakıldığında, finansal performans verileri (Arnold, Bedard, Phillips, & Sutton, 2012; Kelton & Pennington, 2012; Rose, 2001; Saygılı & Şahin, 2018), ekonomik ve çevresel etkenler (Alalwani & Dayı, 2019; Brown, Dutordoir, Veld, & Veld-Merkoulova, 2019; Caner, 2019; Cruz, Patel, Ying, & Pan, 2020; Kartal, Yüksek, & Zengin, 2017; Parveen, Satti, Subhan, & Jamil, 2020), davranışsal psikolojik etkenler (Bakar & Yi, 2016; Bulut & Er, 2017; Gambetti & Giusberti, 2019; Küçüksille & Usul, 2012; Sezer & Demir, 2015; Vohraa & Davies, 2020) ve kültürel-dini etkenler (Chang & Lin, 2015; Misra, Srivastava, & Banwet, 2019) gibi faktörler yapılan çalışmalarda görülmektedir. Entegre raporlama yeni bir raporlama türü olduğu için, entegre raporlamanın yatırımcı kararları üzerindeki etkisini ölçmeye yönelik çalışmalar ise sınırlı kalmaktadır. Bu bağlamda, literatür incelemesi, entegre raporlamanın yatırımcı kararları üzerindeki etkisini ölçmeye yönelik doğrudan çalışmalar ve finansal olmayan bilgilerin veya raporlamanın yatırımcı kararları üzerindeki etkisini ölçmeye çalışan dolaylı çalışmalar olmak üzere iki farklı grupta incelenmiştir.

Doğrudan çalışmalara bakıldığında, Dahms (2012), Güney Afrika’da bir banka çalışanları üzerine yapmış olduğu çalışmada, entegre raporlamanın gelecekte şirketin sürdürülebilirliğini değerlendirmek zorunda kalması durumunda, entegre raporlama içeriğindeki sekiz farklı unsurun ne kadar uygun olup olmadığını araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında, işletme performansının, rapor sınır ve kapsamının, stratejik hedeflerin, işletme içeriğinin anlaşılmasının, gelecek performans hedeflerinin oldukça alakalı olduğu; analitik yorumların ise alakalı olduğu tespit edilmiştir. Organizasyonun genel görünümünün, iş modelinin ve yönetim yapısının orta düzeyde alakalı olduğu ve ücretlendirme politikalarında ise alt kademeli çalışanlardan daha

ziyade üst yönetimin ücretlendirme politikalarının açıklanmasının daha alakalı olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Atkins ve Maroun (2015), Güney Afrika'daki kurumsal yatırımcıların JSE'ye kote olan işletmelerin zorunlu olarak yayınlamış olduğu entegre raporlara olan tepkilerini incelemiştir. Çalışmanın bulgularına bakıldığında, Güney Afrika'da zorunlu olarak yayınlanmaya başlayan entegre raporlama çerçevesinin, işletmelerin raporlama kalitesini artırdığını, finansal olmayan bilgilere önem verildiğini ve finansal, çevresel, sosyal ve yönetim bilgilerinin raporlamaya entegre edilmesi çabasının olduğunu gözlemlemiştir.

Hsiao (2015), entegre raporlamanın Tayvanlı yatırımcılar tarafından kullanılıp kullanılmadığını ve yatırım kararlarında ne kadar faydalı ve ilişkili olduğunu araştırmış ve entegre raporlama ile yatırımcı kararları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu tespit etmiştir.

Slack ve Tsalavoutas (2018), uluslararası yatırım kuruluşlarında çalışan 22 hisse senedi aktörünün görüşlerini almış, raporlama çerçevesi olarak entegre raporlamanın kullanılabilirliğini ve yatırımcılara faydasını araştırmıştır. Çalışmada, entegre raporlamanın kurumsal düzeyde katkı sağlamasına rağmen, mülakatlarda fon yöneticilerine ve hisse senedi analistlerine olan faydasının düşük olduğunu ortaya koymuştur.

Lemma ve diğerleri (2019), bir işletmenin entegre rapor sunma kararının finansman kararlarıyla ilişkili olup olmadığı ve finansal raporlama kalitesinin ilişkiye aracılık edip etmediğini araştırmıştır. Çalışmada, entegre raporlar sunan işletmelerin daha düşük kaldıraç seviyelerine sahip olduklarını ve bu etkinin kısmen finansal raporlama kalitesine aracılık ettiğini tespit etmiştir. Flores ve diğerleri (2019) ise, entegre raporlama ile sermaye piyasaları arasındaki etkileşimi incelemiş, entegre raporlamanın analistlerin Kuzey Amerika'da, Avrupa'dan daha doğru kazanç tahminleri yapma yeteneği elde ettiğini tespit etmiştir.

Delaylı çalışmalara bakıldığında, Cohen ve diğerleri (2011), bireysel yatırımcıların işletmenin ekonomik performans göstergeleri, kurumsal yönetim politikaları ve performansı ve kurumsal sosyal sorumluluk göstergeleri hakkındaki algılarını ölçmüştür. Çalışmada, yatırımcıların işletme tarafından açıklanan finansal olmayan bilgilere ilgi duydukları ve onların kullanımının artırılmasını talep ettikleri dile getirilmiştir. Ayrıca, katılımcıların gelecekte en çok ilgi duydukları bilgi türleri olarak pazar payı, müşteri memnuniyeti ve yenilikçi ürün bilgileri gibi ekonomik performans göstergeleri olduğu tespit edilmiştir.

Villiers ve Staden (2012), bireysel yatırımcıların işletmelerin çevresel açıklamalarının önemine ilişkin görüşleri, işletmelerden belirli çevresel bilgi türlerini isteyip istemedikleri ve bu bilgilerin kullanım amaçlarına yönelik olarak bireysel yatırımcıların gereksinimlerinin ne olduğu gibi konularda bir araştırma yapmıştır. Çalışmada, çoğu bireysel yatırımcının çevresel performansın açıklanması konusunda olumlu olduğu ve çevresel bilgilerin zorunlu hale getirilmesi, denetlenmesi ve faaliyet raporunda ve ayrıca işletmenin web sitesinde yayınlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Hoffmann ve Fieseler (2012), işletmenin firma değerinin oluşumunda ve sermaye piyasalarında değerlendirilmesinde rol oynayan bazı finansal olmayan faktörleri tanımlamaya çalışmıştır. Çalışmada, finansal analistlerin ve bireysel yatırımcıların firma değerinin oluşumunda göz önünde bulundurduğu bazı finansal olmayan faktörleri şu şekilde belirlemiştir: işletmenin paydaş ilişkileri, kurumsal yönetim, kurumsal sosyal sorumluluk, kurumsal itibar ve marka, strateji tutarlılığı. Ayrıca, en önemli faktörlerden biri olarak, yatırımcı ilişkileri işlevinin pozitif sermaye piyasası ilişkilerini geliştirmede oynaması gereken stratejik rolün şirketin iletişim kalitesi olduğunu vurgulamıştır.

EY tarafından hazırlanan raporda, kurumsal yatırımcıların finansal olmayan bilgilerin geçerliliği ve kalitesi hakkındaki görüşleri alınmış, yatırım kararlarında bu bilgileri kullanıp kullanmadıkları araştırılmıştır. Rapora göre, kurumsal yatırımcıların çoğu, yatırımlarını ve mevcut varlıklarını değerlendirirken finansal olmayan bilgilerden yararlandıkları, ayrıca

derecelendirme kuruluşları gibi üçüncü taraflara güvenmek yerine, ağırlıklı olarak doğrudan şirketlerden sağlanan bilgileri kullanarak değerlendirme yaptıkları tespit edilmiştir. Ek olarak, yatırımcıların çoğu entegre raporlamanın yatırım kararlarında önemli veya hayati derecede önemli olduğunu ifade etmiştir (EY, 2014).

Crifo ve diğerleri (2015), işletmenin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) performans açıklamalarının özsermaye finansmanı üzerindeki etkisini ölçmeye çalışmıştır. Çalışmada, finansal olmayan kurumsal (ESG) performans açıklamalarının işletmenin değerini ve yatırım kararlarını etkilediği gözlemlenmiştir. Benzer olarak, Kwaghfan (2015), sürdürülebilirlik raporlamanın Nijerya'da borsaya kote şirketlerin kurumsal performansına etkisini araştırmıştır. Bulgular incelendiğinde, sürdürülebilirlik raporlamanın finansal performansa olumlu yönde katkı sağladığını, fakat sürdürülebilirlik raporlamadaki ekonomik ve sosyal endekslerin hisse başına kazanç oranına olumlu etkisi olmasına rağmen, çevresel endeksin olumsuz bir etkiye sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Sansar (2015), BİST Sürdürülebilirlik Endeksine dâhil olan on beş şirket üzerinde bir araştırma yapmıştır. Çalışmada, borsaların sürdürülebilir kalkınma yolunda önemli rollere sahip olduğu ve sürdürülebilir kalkınma ve kurumsal sosyal sorumluluk bilincine sahip işletmelere önderlik ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca çevresel, sosyal ve kurumsal sürdürülebilirliği benimseyen işletmelerin yatırımcılara güven verdiği, piyasaların yükseliş döneminde önemli kazançlar elde ettiği ve krizlerden daha az etkilendiği sonucuna varılmış ve yatırımcı kararları üzerinde de pozitif bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Ayrıca, Türkiye'de muhasebe meslek mensuplarının entegre raporlama farkındalık düzeyinin belirlenmesine yönelik çalışmalarda (Besler, 2019; Çelebier, 2018; Solak, Gönen, & Rasgen, 2017; Topal, 2019), farkındalık düzeyinin muhasebe meslek mensuplarında düşük olduğu tespit edilmiştir. Fakat Karaburun (2019) tarafından yapılan çalışmada, İzmir ilinde faaliyet gösteren meslek mensuplarının farkındalık düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür.

Türkiye'de literatür incelendiğinde entegre raporlama ile yatırımcı kararları arasında herhangi bir ilişkinin olup olmadığına dair doğrudan bir çalışma görülmemiştir. Sadece Sansar (2015) tarafından yapılan çalışmada, sürdürülebilirlik raporlamanın yatırımcı kararları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu sebepten dolayı, bu çalışma, özellikle Türkiye'de kurumsal yatırımcıların entegre raporlamaya bakış açısını göstermesi açısından önem arz etmektedir.

2. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu araştırma ile, entegre raporlamanın yatırımcı kararları üzerindeki etkisi ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. 2000'li yıllardan günümüze kadar, finansal olmayan bilginin sunumunda önemli gelişmeler olmuştur. Uluslararası birçok şirket sürdürülebilirlik raporlaması ve entegre raporlama hazırlamaya başlamıştır. Türkiye'de faaliyet gösteren şirketlere bakıldığında ise, sürdürülebilirlik raporlaması sayısında artışların olduğu görülmüş, fakat az sayıda entegre raporlamanın sunulduğu tespit edilmiştir. Yayımlanan bu raporların yatırımcı kararlarına etkisi üzerine sınırlı sayıda çalışma vardır.

Bu doğrultuda çalışmada, entegre raporlamada yer alan içerik öğelerinin Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların kararlarında etkili olup olmadığı araştırılmıştır. Türkiye'de kurumsal yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyen faktörlerin anlaşılmasında katkı sağlaması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, yapılan nicel araştırma ile aşağıdaki sorunların belirlenmesi hedeflenmiştir:

- Türkiye'deki kurumsal yatırım uzmanlarının entegre raporlama ve sürdürülebilirlik raporlaması hakkındaki farkındalık düzeylerini belirlemek,
- Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyen içerik öğelerini belirlemek,

- Entegre raporlamanın günümüzde Türkiye’deki kurumsal yatırımcılar tarafından kullanılıp kullanılmadığını ve yatırım kararlarında ne kadar etkili olduğunu araştırmak,
- Türkiye’deki kurumsal yatırımcıların raporlamada ne tür bilgileri talep ettiğini ortaya çıkarmak,
- Türkiye’de faaliyet gösteren ve ilerleyen dönemlerde entegre rapor yayınlamayı planlayan şirketler için, yatırım uzmanları tarafından yatırım kararlarında en etkili olan içerik öğelerinin belirlenmesini sağlamak.

Bu amaç doğrultusunda, nicel araştırmanın kapsamı yatırımcılar içinden sadece kurumsal yatırımcılar ile sınırlandırılmış, çalışmanın zaman ve maliyet açısından yapılabiliğini artırmak için bireysel ve yabancı yatırımcılar kapsam dışı bırakılmıştır.

3. Araştırmanın Yöntemi

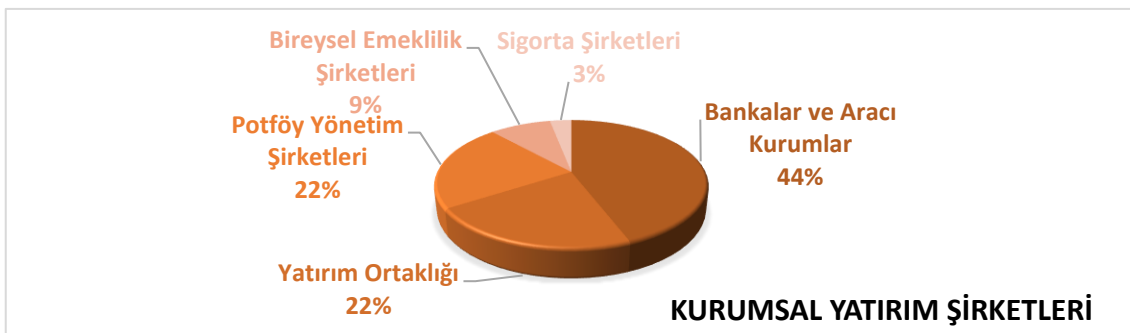
3.1. Çalışmanın Örneklemi

Araştırmanın ana kütlelerini Türkiye’de yatırım yapan bireysel, kurumsal ve yabancı yatırımcılar oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemi ise, Türkiye’de faaliyette bulunan kurumsal yatırım şirketlerinde çalışan, yatırım konusunda uzman veya yeterli donanıma sahip kurumsal yatırımcılar arasından seçilmiştir. Çalışma için Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’ndan 2019/15 sayılı karar ile çalışmada etik sorun olmadığına dair rapor alınmıştır.

Araştırmanın örnekleme bakıldığında, kurumsal yatırım şirketleri, II-5.2 sayılı Sermaye Piyasası Araçlarının Satışı Tebliği’ne göre belirlenmiştir. Söz konusu tebliğe göre kurumsal yatırımcının, bankalar ve aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, menkul kıymet yatırım ortaklıkları, gayrimenkul yatırım ortaklıkları girişim sermayesi yatırım ortaklıkları, emeklilik yatırım fonları ve sigorta şirketleri olduğu belirlenmiş, fakat KAP üyesi olmayan kurumsal yatırım şirketleri dikkate alınmamıştır.

Kurumsal yatırım şirketleri, Sermaye Piyasası Araçlarının Satışı Tebliği’ne göre beş kısımdan oluşmaktadır. Şekil 1’den görüleceği üzere, araştırmanın örneklemini oluşturan kurumsal yatırım şirketleri Türkiye Sermaye Piyasaları Birliğinin, Türkiye Sigorta Birliğinin ve bireysel emeklilik sisteminin internet sayfalarından faaliyetlerine devam eden şirketler içerisinde seçilmiştir.

Şekil 1. Kurumsal yatırım şirketleri

Çalışmanın amaçları doğrultusunda, ortaya çıkabilecek hataların ortadan kaldırılması ve çalışmanın güvenilirliğini artırabilmek için tesadüfi olmayan örneklem yöntemlerinden biri olan yargısal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda, ana evren üzerinden örneklem seçiminde yatırımcılar içerisinde sadece kurumsal yatırımcılar belirlenmiştir.

3.2. Anket Sorularının Hazırlanması

Entegre raporlama içerik öğelerinin kurumsal yatırımcı kararları üzerindeki etkisini ampirik olarak ölçmek amacıyla bir anket formu (Ek 1) hazırlanmıştır. Anket formunun birinci

bölümünde entegre raporlamanın içerik öğeleri üzerinde yoğunlaşmış, on başlık altında çalışma gerçekleştirilmiştir.

Likert tipi ölçek ile ('5: Oldukça Etkilidir', '4: Etkilidir', '3: Kararsızım (Ne etkilidir- Ne etkisizdir)', '2: Etkisizdir', '1: Oldukça Etkisizdir) katılımcıların içerik öğelerinin yatırımcı kararları üzerindeki etkisi tespit edilmiştir.

Anket formunun ikinci bölümünde ise, katılımcıların bazı demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, çalışma yılı, eğitim durumu, hangi kurumsal yatırım şirketinde çalıştıkları gibi) ortaya konmuştur. Ayrıca, kurumsal yatırımcıların entegre raporlama hakkında yeterli bilgiye sahip olup olmadıkları ve raporlamayı yatırım kararlarında kullanıp kullanmadıkları hakkında sorular yöneltilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Yapılan bir ön çalışma ile anket formu bir kurumsal yatırım uzmanına uygulanmış, yapılan geri dönüşler ile formun son şekli verilmiş ve sahada veri toplanmaya başlanmıştır. Çalışmaya 228 kurumsal yatırım şirketinden 93'ü (%40) katılmıştır. Bu firmaların dağılımları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Ankete katılım düzeyi

Katılım Durumu	n	Oran
Ankete Katılan Kurumsal Yatırım Şirketleri		
Bankalar ve Aracı Kurumlar %55		
Portföy Yönetim Şirketleri %24	93	%40
Yatırım Ortaklığı Şirketleri %9		
Bireysel Emeklilik Şirketleri %8		
Sigorta Şirketleri %4		
Ankete Katılmayan Kurumsal Yatırım Şirketleri	135	%60
Toplam	228	%100

4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Öncelikle, katılımcıların demografik özellikleri ve entegre raporlama farkındalık düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Daha sonra, kurumsal yatırımcıların entegre raporlamada yer alan içerik öğelerine ilişkin veriler sunulmuştur. Her bir başlık altında sorulan soruların, sıklık sonuçları, aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir. Ayrıca, yatırım kararlarına etki eden faktörler, faktör analizi ile ortaya konmaya çalışılmıştır.

Ek olarak, çalışmanın güvenilirlik analizine ilişkin Cronbach's Alpha katsayısı 0,929 olarak hesaplanmış ve grup değişkenlerinin katsayı değerleri 0,90'dan büyük olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, ölçeklerin oldukça güvenilir olduğu söylenebilir.

4.1. Veri Setinin Oluşturulması

Anket çalışmasında veri seti oluşturulurken, bazı anket sorularında kayıp verilerin olduğu görülmüştür. Kayıp verilerin dikkate alınmadığı analizler yanıltıcı sonuçlar verebilir ve hata miktarının artırabileceği de söylenebilir (Çüm, Demir, Gelbal, & Kışla, 2018). Bu bakımdan, katılımcı sayısının çok fazla olmaması nedeniyle kayıp verilerin aritmetik ortalaması alınarak yeni bir veri seti elde edilmiştir.

4.2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Yapılan bu çalışmada, kurumsal yatırım şirketlerinde istihdam edilen uzmanların görüşleri alınmıştır. Anket çalışmasına katılım sağlayan kişilerin demografik bilgilerine Tablo 2'de yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde, katılımcıların daha çok kadın (%72), orta yaşlı ve hemen hemen tamamının (%94) lisans mezuniyetine sahip olduğu ve yarısına yakınının lisansüstü eğitim aldığı görülmektedir. Katılımcıların kurumsal yatırım şirketindeki rollerine bakıldığında, %20'sini fon ve portföy yöneticileri, %16'sını araştırma uzmanlarının oluşturduğu tespit

edilmiştir. Ayrıca diğer %50'lik kısımda, kurumsal yatırım şirketinde CEO başta olmak üzere birçok üst ve orta kademedeki yöneticiler araştırmaya katılım sağlamıştır.

Katılımcıların finans sektöründeki tecrübesine bakıldığında, %73'ünün on yıl ve üzeri deneyim ve tecrübeye sahip olduğu, sadece %6'lık bir katılımcı yüzdesinin ise finans sektöründe diğerlerine göre daha az deneyim ve tecrübeye sahip olduğu görülmüştür. Kurumsal yatırım şirketindeki çalışma yılına bakıldığında ise, finans sektöründeki çalışma yılından farklılıklar gösterdiği, ama %70'inin on yıl ve üstü çalışma yılına sahip olduğu tespit edilmiştir. Ek olarak, katılımcıların yarısından fazlasının bankalar ve aracı kurumlarda çalıştığı, en az verinin ise bireysel emeklilik ve sigorta şirketlerinden elde edildiği görülmüştür.

Tablo 2. Demografik özellikler

Değişkenler	n	%
Cinsiyet	Kadın	72
	Erkek	27
	Kayıp Veri	1
Yaş	24'ten daha az	0
	24-31'den daha az	11
	31-38'den daha az	25
	38-45'ten daha az	32
	45 ve üstü	31
	Kayıp Veri	1
Eğitim Durumu	Lise	1
	Yüksekokul	3
	Üniversite	49
	Yüksek lisans	40
	Doktora	5
Kayıp Veri	2	
Yatırım Şirketindeki Rolü	Yatırım Uzmanı	7
	Portföy Yöneticisi	8
	Fon Yöneticisi	12
	Araştırma Uzmanı	16
	Diğer	50
Kayıp Veri	7	
Finans Sektöründeki Çalışma Yılı	1-3'ten daha az	6
	3-6'dan daha az	8
	6-10'dan daha az	12
	0-15'ten daha az	20
	15 ve Üstü	53
Kayıp Veri	1	
Kurumsal Yatırım Şirketindeki Çalışma Yılı	1-3'ten daha az	11
	3-6'dan daha az	7
	6-10'dan daha az	11
	10-15'ten daha az	18
	15 ve Üstü	52
Kayıp Veri	1	
Hangi Kurumsal Yatırım Şirketi	Bankalar ve Aracı Kurumlar	55
	Portföy Yönetim Şirketi	24
	Yatırım Ortaklığı	9
	Bireysel Emeklilik	8
	Sigorta Şirketi	3
	Kayıp Veri	1

4.3. Kurumsal Yatırım Uzmanlarının Entegre Raporlama Farkındalık Düzeyleri

Katılımcıların entegre raporlama ve sürdürülebilirlik raporlaması farkındalık düzeylerinin tespiti için hazırlanan sorularda, katılımcılara sürdürülebilirlik raporlaması ve entegre raporlama hakkında araştırma yapacak ve inceleyecek zamanlarının olup olmadığı sorulmuştur. Yatırımcıların %52'sinin sürdürülebilirlik raporlaması, %58'inin ise entegre

raporlama hakkında araştırma yapıp, inceleyecek zamanının olmadığı gözlemlenmiştir. Bulgulara bakıldığında, Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların sürdürülebilirlik raporlaması ve entegre raporlama farkındalık düzeylerinin çok yüksek olmadığı söylenebilir. Bununla birlikte, sürdürülebilirlik raporlamasının, entegre raporlamaya göre daha fazla farkındalık düzeyine sahip olduğu görülmüştür.

Çalışmada, katılımcılara yapmış oldukları analizlerde sürdürülebilirlik raporlamasını ve entegre raporlamayı kullanıp kullanmadıkları, bu raporlama türlerini yatırım kararlarında kullanmaları durumunda yatırım kararları için etkili olup olmadığı sorulmuştur. Bulgulara bakıldığında, kurumsal yatırım uzmanlarının çok az bir kısmının (%30) analizlerinde sürdürülebilirlik raporlamasını kullandığı tespit edilmiştir. Sürdürülebilirlik raporlamasını analizlerinde kullanan yatırımcıların %90'ı ise, sürdürülebilirlik raporlamasının etkili olduğunu belirtmiştir. Entegre raporlamada ise, kurumsal yatırım uzmanlarının çoğunun (%73) entegre raporlamayı analizlerinde kullanmadığı, çok az bir katılımcının (%27) da yatırım kararlarında kullandığı görülmüştür. Entegre raporlamayı analizlerinde kullanan yatırımcıların %89'u entegre raporlamanın yatırım kararlarında etkili olduğunu belirtmiştir. Bu bölüme ilişkin bilgiler Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Kurumsal yatırım uzmanlarının farkındalık düzeyleri

Sürdürülebilirlik Raporlaması Hakkında Araştırma Yapacak, İnceleyecek Yeterli Zamanım Olmadı		Entegre Raporlama Hakkında Araştırma Yapacak, İnceleyecek Yeterli Zamanım Olmadı	
Evet	Hayır	Evet	Hayır
%52	%48	%58	%42
Şu Anda Yapmış Olduğum Analizlerde Sürdürülebilirlik Raporlamasını Kullanıyorum		Şu Anda Yapmış Olduğum Analizlerde Entegre Raporlamayı Kullanıyorum	
Evet	Hayır	Evet	Hayır
%30	%70	%27	%73
Sürdürülebilirlik Raporlamasının Etkili Olduğunu Düşünüyorum		Entegre Raporlamanın Etkili Olduğunu Düşünüyorum	
Evet	Hayır	Evet	Hayır
%90	%10	%89	%11

4.4. Anket Çalışmasının Betimleyici İstatistikleri

Anket kısmının birinci bölümünü oluşturan entegre raporlama içerik öğelerinin yatırımcı kararları üzerindeki etkisini ölçmeye çalışan anket sorularının sıklık, ortalama ve standart sapma değerlerine on grup altında aşağıda yer verilmiştir.

4.4.1. Hazırlanan Raporun Sınır ve Kapsamı

Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların kararlarında, entegre raporlamanın sınır ve kapsamının etkili olup olmadığı hakkındaki sorulara yönelik sıklık, ortalama ve standart sapma değerleri tablo 4'de sunulmuştur. Tablo incelendiğinde, yatırımcıların raporun denetimi ve güvencesi ($\bar{x}=4.69$) ve raporun hangi faaliyet dönemine ait olduğunun raporda sunulmasının ($\bar{x}=4.68$), kurumsal yatırımcıların kararları için oldukça önemli olduğu tespit edilmiştir. İşletmenin hangi bölgelerde faaliyet gösterdiğine yer verilmesi ($\bar{x}=4.25$) etkili iken, raporun kısa ve öz olmasının ($\bar{x}=3.77$) yatırımcı kararlarında daha az etkiye sahip olduğu görülmüştür. Entegre raporlamanın temel gayelerinden biri olan raporun kısa ve öz olması, Türkiye'deki kurumsal yatırımcı kararları için diğer grup içi değişkenlere göre daha az etkili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. A Hazırlanan raporun sınır ve kapsamının yatırımcı kararları üzerindeki etkisi

A	Hazırlanan Raporun Sınır ve Kapsamı	Likert Ölçeği ve Sıklık					Ortalama	Std Sapma
		1	2	3	4	5		
A1	Raporun Hangi Faaliyet Dönemine Ait Olduğunun Belirtilmesi	1	-	1	27	71	4,68	0,54
A2	Hangi Raporlama Prensinin Uygulandığının Açıklanması (Örneğin, TFRS, TMS, GRI, IIRC)	3	-	9	34	54	4,39	0,77
A3	İşletmenin Hangi Bölgelerde Faaliyetlerini Gerçekleştirdiğinin Açıklanması	1	2	6	53	38	4,25	0,74
A4	Yayınlanan Raporun Denetimi ve Güvencesi	1	-	5	18	76	4,69	0,61
A5	Hazırlanan Raporun Kısa ve Öz Olması	1	9	27	38	25	3,77	0,96

4.4.2. İşletme Modeli ve İşletme Yapısı

Kurumsal yatırımcı kararlarında, entegre raporlamanın iş modeli ve işletme yapısı ile ilgili bulgular Tablo 5'te sunulmuştur. Tablo 5'te, işletmenin faaliyette bulunduğu sektör hakkında bilgilerin sunulması ($\bar{x}=4.30$) yatırımcı kararları için önemli olmasına rağmen, iş modelinin ($\bar{x}=3.86$), işletmenin hiyerarşik yapısının ($\bar{x}=3.33$) daha az etkili olduğu; üst yöneticilerin yönetim kuruluna katılıp katılmadıklarının açıklanmasının ise ($\bar{x}=3.05$), kurumsal yatırımcı kararları için yeterince en az etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Uluslararası Entegre Raporlama Komitesi, entegre raporlamada işletmelerin iş modelinin sunulmasını önemsemesine rağmen, Türkiye'deki kurumsal yatırımcı kararları için yeterince önemin verilmemesi, entegre raporlamanın Türkiye'de farkındalık düzeyinin düşük olduğunu göstermiştir.

Tablo 5. B İşletme modeli ve işletme yapısının yatırımcı kararları üzerindeki etkisi

B	İşletme Modeli ve İşletme Yapısı	Likert Ölçeği ve Sıklık					Ortalama	Std Sapma
		1	2	3	4	5		
B1	İşletmenin Faaliyette Bulunduğu Sektör	-	3	6	49	42	4,30	0,71
B2	İşletme Şeması ve Hiyerarşik (Dikey Hiyerarşi – Yatay Hiyerarşi) Yapısı	3	21	29	34	13	3,33	1,04
B3	Üst Yöneticilerin Kaç Yönetim Kurulu Toplantısına Katıldığının Açıklanması	7	24	32	31	6	3,05	1,38
B4	İş Modelinin Raporlamada Açıklanması	1	6	18	56	19	3,86	0,82

4.4.3. İşletmenin Faaliyet Durumlarını Anlama

Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların kararlarında, entegre raporlamada sunulan işletme faaliyetlerini anlamaya yönelik sorulara ilişkin bulgulara Tablo 6'da yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde, işletmenin finansal risklerinin ($\bar{x}=4.63$), işletme faaliyetleri için önemli risklerin ($\bar{x}=4.56$) ve ana paydaşlarla olan ilişkilerin açıklanmasının ($\bar{x}=4.35$) yatırımcı kararlarında oldukça etkili olduğu görülmüştür. Sürdürülebilirlik için önemli konulardan olan ve IIRC tarafından da önemsenen sosyal ve toplumsal projelere ($\bar{x}=3,01$) ve çevresel problemlere yönelik faaliyetlere ilişkin açıklamaların ($\bar{x}=3,19$), Türkiye'deki kurumsal yatırımcı kararlarında çok az etkili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. C İşletmenin Faaliyet Durumlarını Anlamanın Yatırımcı Kararları Üzerindeki Etkisi

C	İşletmenin Faaliyet Durumlarını Anlama	Likert Ölçeği ve Sıklık					Ortalama	Std Sapma
		1	2	3	4	5		
C1	İşletmelerin Faaliyetlerinde Önemli Olan Riskleri Açıklaması	-	-	5	34	61	4,56	0,59
C2	İşletmelerin Finansal Risklerini Açıklaması	-	-	4	29	67	4,63	0,56
C3	İşletmelerin Yapmış Olduğu veya Yürüttüğü Sosyal ve Toplumsal Projeler	9	23	35	24	9	3,01	1,09
C4	İşletmelerin Çevresel Problemlere Yönelik Faaliyetleri	10	16	30	33	11	3,19	1,14
C5	Ana Paydaşlarla (Devlet, Kredi Verenler, Satıcılar, Tedarikçiler) Olan İlişkilerin Açıklanması	1	1	8	42	48	4,35	0,75
C6	Araştırma-Geliştirme Politikaları, Teknoloji/Bilgi Birikimi veya İnsan Kaynakları Hakkında Bilgiler	6	-	12	55	27	4,03	0,79

4.4.4. Stratejik Hedefler ve Anahtar Performans Göstergeleri

Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların kararlarında, entegre raporlamada stratejik hedeflerin ve anahtar performans göstergelerinin açıklanmasına ilişkin bulgular Tablo 7'de sunulmuştur. Tablo 7 incelendiğinde, işletmenin stratejik hedeflerinin ($\bar{x}=4.19$) ve anahtar performans göstergelerinin ($\bar{x}=4.07$) açıklanmasının, kurumsal yatırımcı kararlarında etkili olduğu görülmüştür.

Tablo 7. D Stratejik Hedefler ve Anahtar Performans Göstergesinin Yatırımcı Kararları Üzerindeki Etkisi

D	Stratejik Hedefler ve Anahtar Performans Göstergeleri	Likert Ölçeği ve Sıklık					Ortalama	Std Sapma
		1	2	3	4	5		
D1	İşletmenin Stratejik Hedeflerinin Açıklanması (Misyon, Vizyon)	2	4	11	39	44	4,19	0,92
D2	Müşteri Memnuniyeti, Pazar Payı, Çalışan Memnuniyeti vb. gibi Anahtar Performans Göstergeleri	1	8	12	41	38	4,07	0,95

4.4.5. İşletmenin Performans Çıktılarının Dikkate Alınması

Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların kararlarında, entegre raporlamada işletmenin performans çıktılarına ilişkin bulgular Tablo 8'de sunulmuştur. Tablo 8'e bakıldığında, stratejik hedeflerin performans çıktısı ($\bar{x}=4.28$), anahtar performans gösterge çıktılarına ($\bar{x}=4.18$) ve işletmenin önemli çıktılarına ($\bar{x}=4.02$) ilişkin açıklamalar, kurumsal yatırımcı kararlarında etkili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8. E İşletmenin Performans Çıktılarının Dikkate Alınmasının Yatırımcı Kararları Üzerindeki Etkisi

E	İşletmenin Performans Çıktılarının Dikkate Alınması	Likert Ölçeği ve Sıklık					Ortalama	Std Sapma
		1	2	3	4	5		
E1	Stratejik Hedeflerin Performans Çıktısı (Verimlilik, Etkinlik, Etkililik, Maliyetlerin Düşürülmesi, Yenilikçi vb. gibi)	-	-	9	54	37	4,28	0,62
E2	İşletmenin Önemli Çıktıları (Ürün, Hizmet Sunumu veya Diğer İşletmeler için Yenilikçi Fikirler vb.)	1	5	13	53	28	4,02	0,84
E3	Anahtar Performans Göstergeleri Çıktıları (Müşteri Memnuniyeti, Pazar Payı gibi)	4	-	12	46	38	4,18	0,79

4.4.6. İşletmenin Gelecek Performans Hedefleri

Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların kararlarında, entegre raporlamada işletmenin gelecek performans hedeflerine ilişkin bulgular Tablo 9'da sunulmuştur. Tabloya bakıldığında, kısa, orta ve uzun vadedeki performans hedeflerinin açıklanması ($\bar{x}=4.27$) kurumsal yatırım kararlarında etkiliyken, işletmenin gelecek performans beyanına ilişkin açıklamaların ($\bar{x}=3.95$) yatırım kararlarında diğer değışkene göre daha az etkili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9. F İşletmenin gelecek performans hedefleri betimleyici istatistikleri

F	İşletmenin Gelecek Performans Hedefleri	Likert Ölçeği ve Sıklık					Ortalama	Std Sapma
		1	2	3	4	5		
F1	Gelecek Performansı ile İlgili Niyet Beyanı	1	8	18	44	30	3,95	0,92
F2	Kısa – Orta – Uzun Vadedeki Performans Hedefleri	-	3	9	46	42	4,27	0,75

4.4.7. İşletmenin Ücretlendirme Politikaları

Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların kararlarında, entegre raporlamada işletmenin gelecek performans hedeflerine ilişkin bulgular Tablo 10'da sunulmuştur. Ücretlendirme politikalarına ilişkin tüm açıklamaların, kurumsal yatırımcı kararlarında daha az etkili olduğu tespit edilmiştir. Burada ki önemli noktalardan biri, Türkiye'de işletme yöneticilerinin özellikle Avrupa ve Amerika'daki yöneticiler gibi çok yüksek ücret ve bonus almamaları, Türkiye'deki ücretlendirme politikalarının kurumsal yatırımcı kararları için daha az etkiye sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Tablo 10. G İşletmenin ücretlendirme politikalarının yatırımcı kararları üzerindeki etkisi

G	İşletmenin Ücretlendirme Politikaları	Likert Ölçeği ve Sıklık					Ortalama	Std Sapma
		1	2	3	4	5		
G1	İşletmenin Çalışanlarının Nasıl Ücretlendirildiğinin Açıklanması	8	17	24	41	10	3,28	1,11
G2	Ücretlendirme ile İlgili Performans Kriterleri	8	17	29	37	9	3,22	1,08
G3	İşletmenin Üst Düzey Yöneticilerinin Ücret Politikası	9	15	24	37	15	3,34	1,17
G4	Çalışanlara Verilen Mali veya Mali Olmayan Ödüllerin Açıklanması	10	16	32	35	7	3,13	1,08
G5	Gelecekteki Ücretlendirmeyi Etkileyebilecek Faktörler	7	17	27	41	8	3,26	1,06

4.4.8. Analitik Yorumlar

Kurumsal yatırımcıların kararlarında, entegre raporlamada yer alan analitik yorumlara ilişkin bulgular Tablo 11'de sunulmuştur. Tablo 11'e bakıldığında, üst yöneticilerin finansal ($\bar{x}=3.83$), ekonomik ($\bar{x}=3.76$) performans hakkındaki açıklamalarının etkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, sosyal ($\bar{x}=3.25$) ve çevresel performans ($\bar{x}=3.36$) hakkındaki açıklamaların ve aynı zamanda çevresel ($\bar{x}=3.60$) ve sosyal analiz verilerinin ($\bar{x}=3.24$), kurumsal yatırımcı kararları için daha az etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Türkiye'de üst yöneticilerin finansal ve ekonomik performans hakkındaki yorumları biraz daha önem arz ederken, özellikle yöneticilerin çevresel ve sosyal performans hakkındaki yorumlarına ilişkin bulguların en düşük ortalamalara sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 11. H analitik yorumların yatırımcı kararları üzerindeki etkisi

H	Analitik Yorumlar	Likert Ölçeği ve Sıklık					Ortalama ^a	Std Sapma
		1	2	3	4	5		
H1	Üst Yöneticilerin Finansal Performans Hakkındaki Yorumları	1	7	19	54	19	3,83	0,85
H2	Üst Yöneticilerin Ekonomik Performans Hakkındaki Yorumları	2	7	22	51	18	3,76	0,90
H3	Üst Yöneticilerin Çevresel Performans Hakkındaki Yorumları	5	16	28	40	11	3,36	1,04
H4	Üst Yöneticilerin Sosyal Performans Hakkındaki Yorumları	7	13	37	34	9	3,25	1,02
H5	“Enerji Tasarrufu Harcamaları Oranı”, “Atık Yönetimi Harcamaları Oranı” gibi Çevresel Analiz Verileri	3	14	28	30	25	3,60	1,10
H6	“Sosyal Sorumluluk Harcamaları Oranı” gibi Sosyal Analiz Verileri	6	19	31	33	11	3,24	1,07

4.4.9. Ülke Ekonomisi ve Sektörel Bilgiler

Türkiye’deki kurumsal yatırımcıların kararlarında, entegre raporlamada yer alan ülke ekonomisi ve sektörel bilgilere ilişkin bulgular Tablo 12’de sunulmuştur. Tabloda, şirketin faaliyet gösterdiği ülkelerdeki ekonomik göstergelerin (\bar{x} =4.34), yatırım yapılan ülkenin ekonomik göstergeleri (\bar{x} =4.24) ve sektör ve tüketim eğilimleri dikkate alınarak gelecek hakkında yapılan tahminlerin (\bar{x} =4.19) yatırımcı kararlarında etkili olduğu tespit edilmiştir. Teşvik politikalarının (\bar{x} =4.15) ve kurumsal vergi oranının açıklanmasının (\bar{x} =4.04), yatırımcı kararlarında daha az etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 12. I Ülke ekonomisi ve sektörel bilgilerin yatırımcı kararları üzerindeki etkisi

I	Ülke Ekonomisi ve Sektörel Bilgiler	Likert Ölçeği ve Sıklık					Ortalama	Std Sapma
		1	2	3	4	5		
I1	Yatırım Yapılan Ülkenin Ekonomik Göstergeleri (GSMH, Döviz Endeksleri, Büyüme Hızı, İthalat-İhracat Oranları vb.)	-	3	11	45	41	4,24	0,76
I2	Şirketin Faaliyet Gösterdiği Ülkelerdeki Ekonomik Göstergeler	-	-	10	46	44	4,34	0,65
I3	Faaliyet Gösterilen Ülkelerdeki Kurumsal Vergi Oranı	1	10	11	40	38	4,04	0,99
I4	Sektör ve Tüketim Eğilimlerinin Belirlenerek Gelecek Hakkında Tahminler Yapılması	-	3	11	50	36	4,19	0,74
I5	Yatırım Yapılan Ülkenin Yatırım Teşvik Politikalarının Açıklanması	1	2	13	49	35	4,15	0,79

4.4.10. İşletmenin Finansal Performansı

Türkiye’deki kurumsal yatırımcıların kararlarında, entegre raporlamada yer alan işletmenin finansal performansına ilişkin bulgular Tablo 13’te sunulmuştur. Tablo 13 incelendiğinde, tüm finansal performansa ilişkin bulguların, kurumsal yatırımcı kararları için oldukça etkili olduğu tespit edilmiştir. Diğer gruplar incelendiğinde, en yüksek ortalamalara sahip olan grubun işletmenin finansal performansı bölümü olması, Türkiye’deki kurumsal yatırımcıların hala finansal bilgiye çok önem verdiği ortaya çıkarmıştır.

Tablo 13. J İşletmenin finansal performansının yatırımcı kararları üzerindeki etkisi

J	İşletmenin Finansal Performansı	Likert Ölçeği ve Sıklık					Ortalama	Std Sapma
		1	2	3	4	5		
J1	“Cari Oran”, “Likidite Oranı”, “Nakit Oran” gibi Likidite Oranları	-	1	5	41	53	4,46	0,64
J2	“Alacak Devir Hızı”, “Stok Devir Hızı”, “Borç Devir Hızı” gibi Faaliyet Oranları	-	2	4	41	53	4,45	0,67
J3	“Aktif Karlılığı”, “Öz Kaynakların Karlılığı”, “Satış Karlılığı” gibi Karlılık Oranları	-	1	5	32	62	4,55	0,64
J4	“Finansal Kaldıraç Oranı”, “Öz kaynak Oranı”, “Finansman Oranı” gibi Finansal Yapı Oranları	-	1	5	32	62	4,55	0,64
J5	“Fiyat-Kazanç Oranı”, “Hisse Başına Kar Payı Oranı”, gibi Borsa Performans Oranları	-	1	6	31	62	4,54	0,65
J6	“Aktif Büyüme Oranı”, “Satış Büyüme Oranı” gibi Büyüme Oranları	-	1	5	33	61	4,54	0,64

4.5. Entegre Raporlama İçerik Öğelerinin Grup Ortalamaları Önemlilik Düzeyleri

Anket çalışmasındaki grup değişkenlerinin ortalamaları Tablo 14’te sunulmuştur. Tablo 14 incelendiğinde, Türkiye’deki kurumsal yatırımcıların, yatırım kararlarında en fazla dikkate aldığı grup değişkeni, işletmenin finansal performansı ($\bar{x}=4.51$) olarak tespit edilmiştir. Bu bağlamda, Türkiye’de kurumsal yatırımcıların finansal bilgiye çok fazla önem verdiği söylenebilir. Diğer gruplar incelendiğinde, raporun sınır ve kapsamının ($\bar{x}=4.35$), ülke ekonomisi ve sektörel bilgilerin ($\bar{x}=4.19$), performans çıktılarının ($\bar{x}=4.16$), stratejik hedefler ve anahtar performans göstergelerinin ($\bar{x}=4.13$), gelecek performans hedeflerinin ($\bar{x}=4.11$) raporda açıklanmasının, kurumsal yatırımcı kararlarında etkili olduğu görülmüştür.

Kurumsal yatırımcıların yatırım kararlarında en az etkili olan grup ise, ücretlendirme politikalarının ($\bar{x}=3.24$) açıklanması olarak tespit edilmiştir. Bunu sırasıyla, işletme üst yönetiminin performans hakkındaki analitik yorumları ($\bar{x}=3.50$), işletme modeli ve işletme yapısı ($\bar{x}=3.63$), işletmenin faaliyetlerini anlama ($\bar{x}=3.96$) takip etmiştir.

Tablo 14. Entegre raporlama içerik öğelerinin grup ortalamaları önemlilik düzeyleri

Grup Ortalamalarının Betimleyici İstatistikleri	n	Ortalama	Standart Sapma
J: İşletmenin Finansal Performansı	100	4,5150	,61230
A: Hazırlanan Raporun Sınır ve Kapsamı	100	4,3560	,43908
I: Ülke Ekonomisi ve Sektörel Bilgiler	100	4,1920	,62534
E: İşletmenin Performans Çıktılarının Dikkate Alınması	100	4,1600	,63472
D: Stratejik Hedefler ve Anahtar Performans Göstergeleri	100	4,1300	,80284
F: İşletmenin Gelecek Performans Hedefleri	100	4,1100	,76733
C: İşletmenin Faaliyet Durumlarını Anlama	100	3,9617	,57922
B: İşletme Modeli ve İşletme Yapısı	100	3,6350	,64591
H: Analitik Yorumlar	100	3,5067	,78850
G: İşletmenin Ücretlendirme Politikaları	100	3,2460	,99040

4.6. Yatırım Kararlarına Etki Eden Faktörler

Çalışmanın bu bölümünde, entegre raporlama içerik öğelerinin yatırımcı kararları üzerindeki etkisinin değerlendirilmesindeki değişkenler faktör analizine tabi tutulmuştur. Sosyal bilimlerde birçok araştırmacı tarafından kullanılan faktör analizi, ankette yer alan değişkenler arasındaki ilişkiler dikkate alınarak, çok sayıdaki değişkeni az sayıdaki değişkene indirgeyen bir

analiz tekniğidir (İslamoğlu & Alnıaçık, 2016, s. 415). Bu bağlamda, anket çalışmasında hazırlanan gruplara ek olarak, keşfedici faktörler de belirlenmeye çalışılmıştır.

4.6.1. Verilerin Faktör Analizine Uygunluğu

Faktör analizi yapmak için öncelikle, anket çalışmasındaki değişkenlerle oluşturulan 5'li ölçeğin, faktör analizine uygun olup olmadığını belirlemek ve anket çalışmasında kullanılan değişkenlerin tutarlılığını anlamak amacıyla, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi uygulanmıştır. Bu kapsamda, KMO test sonucunun, 0,50 ve daha üstü olması gerekir; eğer 0,6-0,7 arasında kabul edilir, 0,7-0,8 arasında iyi, 0,8-0,9 arasındaysa çok iyi, 0,9-1 arasında ise mükemmel olarak değerlendirilir. Barlett'in küresellik testi ise, faktör analizine dahil edilen değişkenlerin arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test eder. Bu testin sonucu, anlamlı ise ($p < 0,05$), değişkenler arasında bir ilişkinin olduğu söylenir (İslamoğlu & Alnıaçık, 2016, s. 423). Çalışmada yer alan değişkenlerin faktör analizine uygunluğunun belirlendiği KMO ve Barlett test sonuçlarına tablo 15'te yer verilmiştir. KMO değeri 0,74 ve Barlett küresellik testi anlamlılık değeri 0,00 olarak tespit edilmiştir. Test sonuçlarına göre, örneklem yeterliliğinin iyi olduğu, değişkenler arasında anlamlı ilişkilerin olduğu görülmüştür.

Tablo 15. KMO ve Barlett test sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,745
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	3269,622
	df	861
	Sig.	,000

4.6.2. Faktör Sayısının Belirlenmesi

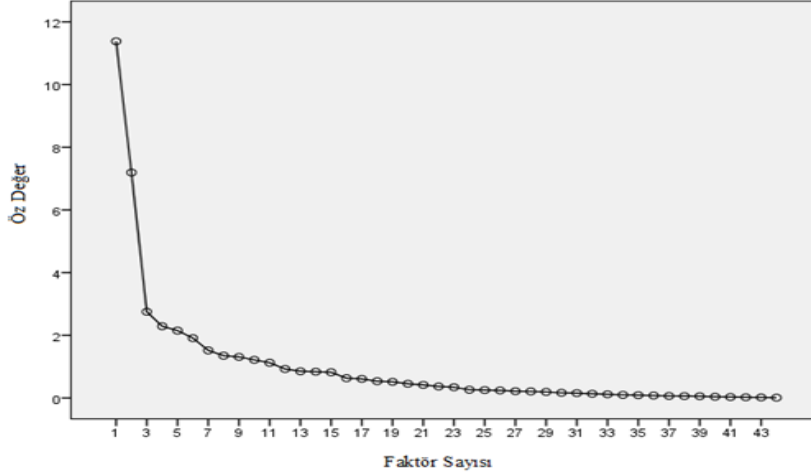
Tablo 16'da entegre raporlamanın içerik öğelerinin yatırımcı kararlarını etkileyen 43 değişkenin açıklanan kümülatif varyans tablosu sunulmuştur. Tablo incelendiğinde, 10 faktörlü bir yapının olduğu, bu faktörlerin ise değişkenlerin %76'sını açıkladığı tespit edilmiştir.

Tablo 16. Açıklanan toplam varyans tablosu

Değ.	İlk Öz Değerler			Türetilen Kareli Ağırlıklar			Çevrilmiş Kareli Ağırlıklar		
	Toplam	Varyans %	Kümülatif %	Toplam	Varyans %	Kümülatif %	Toplam	Varyans %	Kümülatif %
1	10,804	25,725	25,725	10,804	25,725	25,725	5,697	13,564	13,564
2	7,090	16,880	42,605	7,090	16,880	42,605	4,855	11,560	25,124
3	2,738	6,519	49,123	2,738	6,519	49,123	3,633	8,651	33,775
4	2,259	5,379	54,503	2,259	5,379	54,503	3,393	8,079	41,853
5	2,098	4,995	59,498	2,098	4,995	59,498	2,813	6,698	48,551
6	1,901	4,526	64,024	1,901	4,526	64,024	2,600	6,191	54,742
7	1,515	3,606	67,630	1,515	3,606	67,630	2,446	5,823	60,565
8	1,260	3,000	70,630	1,260	3,000	70,630	2,418	5,756	66,321
9	1,223	2,912	73,542	1,223	2,912	73,542	2,394	5,699	72,021
10	1,122	2,672	76,214	1,122	2,672	76,214	1,761	4,193	76,214
11	1,056	2,515	78,729						
12	,883	2,102	80,831						
13	,858	2,044	82,874						
14	,814	1,938	84,812						
15	,700	1,667	86,479						
...	...	...	...						
43	,010	,024	100,000						

Şekil 2'deki çizgi grafiği, ilk üç faktörden sonra keskin bir kırılmanın olduğunu ortaya koymaktadır. Toplam varyansın üçte birini açıklaması modeldeki ilk üç faktörün yatırımcı kararları üzerinde daha fazla etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır.

Şekil 2. Faktör analizi çizgi grafiği

4.6.3. Faktörlerin Adlandırılması

Tablo 16'dan görüleceği üzere, ilk üç faktör, değişkenlerin %34'ünü oluşturmakta, yani yaklaşık olarak değişkenlerin üçte birini açıklamaktadır. Bu bağlamda, ilk üç faktör üzerinde durulmuş, tüm faktörler nedenine göre adlandırılmaya çalışılmıştır. Değişkenler çok farklı yük değerlerinde olduğunda analizden çıkarmak daha iyi sonuçlar elde edilmesini sağlayabilir (Landau & Everitt, 2004, s. 286). Bu bağlamda, Değişkenler içerisinde A5 değişkeni, ait olduğu faktörü yansıtmadığı, B3 değişkeni ise tek başına bir faktör olarak kaldığı için, analizden çıkarılmıştır. Tablo 17'de, varimaks (varimax) döndürme yöntemine göre yük değerleri 0,50 üzerinde olan dönüştürülmüş faktör matrisi sunulmuştur.

Tablo 17. Dönüştürülmüş faktör matrisi

	Faktörler									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
J3	,954									
J6	,942									
J4	,941									
J5	,927									
J1	,860									
J2	,852									
G2		,909								
G3		,850								
G1		,844								
G4		,829								
G5		,804								
H2			,897							
H1			,880							
H3			,759							
H4			,686							
C4				,853						
H5				,724						
C3				,719						
H6				,578						
C1					,871					
C2					,802					
B4					,557					

D1	,692		
F1	,659		
F2	,625		
D2	,624		
E2		,726	
A3		,670	
E3		,575	
I4			,772
I5			,698
I3			,624
I1			,723
I2			,708
B1			,587
C5			,505
A1			,831
A2			,811

Tablo incelendiğinde, faktör yük değerlerinin yeterli düzeyde, maddelerin yük değerlerinin 0,50 ile 0,95 arasında olduğu ve entegre raporlamanın içerik öğelerinin yatırımcı kararlarını etkileyen 10 farklı faktör tespit edilmiştir. Elde edilen faktörlerden sadece üç tanesi açıklanmıştır.

Faktör 1: Finansal Performans

J3: “Aktif Karlılığı”, “Özkaynak Karlılığı”, “Satış Karlılığı” gibi Karlılık Oranları (0,95)

J6: “Aktif Büyüme Oranı”, “Satış Büyüme Oranı” gibi Büyüme Oranları (0,94)

J5: “Fiyat-Kazanç Oranı”, “Hisse Başına Kar Payı Oranı”, gibi Borsa Performans Oranları (0,94)

J4: “Finansal Kaldıraç Oranı”, “Öz kaynak Oranı”, “Finansman Oranı” gibi Finansal Yapı Oranları(0,92)

J1: “Cari Oran”, “Likidite Oranı”, “Nakit Oran” gibi Likidite Oranları (0,86)

J2: “Alacak Devir Hızı”, “Stok Devir Hızı”, “Borç Devir Hızı” gibi Faaliyet Oranları (0,85)

Bu faktörü oluşturan değişkenlerin katsayıları incelendiğinde, firma performans göstergelerinin belirleyici olduğu görülmektedir. Bu bölümde, toplam varyansın tek başına en yüksek açıklama yeteneğine sahip bu faktör “finansal performans” olarak tanımlanmıştır.

Faktör 2: Ücret Politikası

G2: Ücretlendirme ile İlgili Performans Kriterleri (0,90)

G3: İşletmenin Üst Düzey Yöneticilerinin Ücret Politikası (0,85)

G1: İşletmenin Çalışanlarının Nasıl Ücretlendirildiğinin Açıklanması (0,84)

G4: Çalışanlara Verilen Mali veya Mali Olmayan Ödüllerin Açıklanması (0,82)

G5: Gelecekteki Ücretlendirmeyi Etkileyebilecek Faktörler (0,80)

Finansal performans faktöründen sonra, en yüksek açıklama yeteneğine olan ikinci faktörün katsayı değişkenlerine yukarıda yer verilmiştir. Değişkenler incelendiğinde, ücretlendirme politikalarının etkili olduğu görülmüş, bu yüzden faktör “ücret politikası” olarak adlandırılmıştır.

Faktör 3: Üst Yönetim Yorumları

H2: Üst Yöneticilerin Ekonomik Performans Hakkındaki Yorumları (0,89)

H1: Üst Yöneticilerin Finansal Performans Hakkındaki Yorumları (0,88)

H3: Üst Yöneticilerin Çevresel Performans Hakkındaki Yorumları (0,75)

H4: Üst Yöneticilerin Sosyal Performans Hakkındaki Yorumları (0,68)

İşletme üst yönetiminin şirket performansı hakkındaki görüşlerinin yer aldığı bu faktör “üst yönetim yorumları” olarak tanımlanmıştır. Kümülatif varyans katsayısı dikkate alındığında, ilk üç değişken faktörlerin yaklaşık olarak üçte birini açıklamaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Yapılan çalışmada, entegre raporlamanın içerik öğelerinin Türkiye’deki kurumsal yatırımcı kararlarında etkili olup olmadığını ortaya koymak için nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla oluşturulan anket çalışması, iki farklı bölümden oluşmuş, ilk bölümde yatırımcı kararlarında etkili olup olmadığını ortaya çıkarmaya çalışan 43 adet anket sorusu, ikinci bölümde ise, katılımcıların demografik bilgilerini ortaya koyan ve aynı zamanda entegre raporlama ve sürdürülebilirlik raporlaması hakkındaki farkındalık düzeyini ölçmeye çalışan anket soruları uygulanmıştır. Sermaye piyasası kanuna göre kurumsal yatırımcı olarak kabul edilen 228 şirketin %40’ına ulaşılmış ve veriler toplanmıştır.

Anket çalışmasının güvenirlik analizine bakıldığında, Cronbach's Alpha katsayısı 0,929 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç, anket çalışmasının oldukça güvenilir olduğunu ortaya koymuştur.

Demografik özellikler incelendiğinde, katılımcıların tamamına yakınının lisans derecesine sahip olduğu, önemli bir kısmının (%73) finans sektöründe on yıl ve üzeri tecrübeye sahip olduğu ve yarısının da bankalar ve aracı kurumlarda çalıştığı tespit edilmiştir.

Entegre raporlama ve sürdürülebilirlik raporlaması farkındalık düzeylerinin tespiti için hazırlanan sorularda ise, katılımcıların yüzde ellisinden fazlası entegre raporlama ve sürdürülebilirlik raporlaması hakkında farkındalık düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiş, katılımcıların önemli bir kısmının (%70) ise sürdürülebilirlik raporlaması ve entegre raporlamayı yatırım kararlarında kullanmadığı görülmüştür. Yatırım kararlarında entegre raporlamayı kullanan katılımcıların çoğunun (%90) bu iki raporlama türünün etkili olduğunu belirtmiştir. EY (2014) tarafından yapılan çalışmada, kurumsal yatırımcıların çoğu, entegre raporlamanın yatırım kararlarında önemli olduğunu ifade etmiştir. Böylece, Türkiye’de entegre raporlamayı yatırım kararlarında kullanan ve etkili olduğunu düşünen kurumsal yatırımcı görüşleri ile tutarlılık göstermektedir. Ayrıca literatürde, Türkiye’de muhasebe meslek mensuplarının ve firma yöneticilerinin entegre raporlama farkındalık düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde (Besler, 2019; Çelebier, 2018; Solak, Gönen, & Rasgen, 2017; Topal, 2019), çalışmanın sonucunu destekler itelikte olduğu görülmüştür. Fakat Karaburun (2019) tarafından yapılan çalışmada ise, İzmir ilinde muhasebe meslek mensuplarının farkındalık düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiş, çalışma ile farklı sonuçlar elde edilmiştir.

Türkiye’deki kurumsal yatırım uzmanlarının entegre raporlama içerik öğelerine ilişkin algılarına bakıldığında, raporun denetimi ve güvencesi, hangi faaliyet yılını kapsadığının açıklanması gibi bilgiler yatırım kararlarında etkili iken, entegre raporlamanın temel amaçlarından biri olan raporun kısa ve öz olması, Türkiye’deki kurumsal yatırımcı kararları için çok fazla etkili olmadığı ortaya çıkarılmıştır.

İşletme modeli ve işletme yapısına bakıldığında, işletmenin faaliyette bulunduğu sektörün açıklanması yatırım kararlarında etkili iken, iş modelinin açıklanması, işletmenin hiyerarşik yapısı ve üst yöneticilerin yönetim kuruluna katılıp katılmadıklarının raporda açıklanmasının yatırım kararlarında daha az etkili olduğu tespit edilmiştir. Uluslararası Entegre Raporlama Komitesi (IIRC), entegre raporlamada işletmelerin iş modelinin sunulmasını oldukça önemsemesine rağmen, Türkiye’deki kurumsal yatırımcılar için yeterli önemin verilmemesi, entegre raporlamanın Türkiye’de yeterince anlaşılmadığını ve farkındalık düzeyinin de düşük

olduğunu göstermiştir. Literatür incelendiğinde, Dahms (2012) tarafından yapılan çalışma, elde edilen sonuçları destekler nitelikte olduğu görülmüştür.

İşletmeye ait risklerin ve paydaşlarla ilişkilerin raporda açıklanması yatırım kararlarında etkili iken, sosyal ve toplumsal projelere ve çevreye ilişkin açıklamalar yatırım kararlarının daha az etkili olduğu tespit edilmiştir. Sürdürülebilirlik için önemli konulardan olan ve IIRC tarafından da oldukça önemsenen sosyal ve toplumsal projeler ve çevresel problemlere yönelik faaliyetlerin açıklanmasının, Türkiye'deki kurumsal yatırımcı kararları için az etkili olduğu tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde, Atkins ve Maroun (2015) Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların görüşlerinin aksine, Güney Afrika'da çevresel, sosyal ve yönetim bilgilerinin raporlamaya entegre edilmesi çabasının olduğunu ve aynı zamanda önem verildiğini belirtmiştir. Benzer olarak, Villers ve Staden (2012), Crifo (2015) ve Sansar (2015) tarafından yapılan çalışmalar, sosyal ve çevresel bilginin açıklanmasının işletmenin değerini artırdığını ve yatırımcı kararlarını etkilediğini ifade etmişlerdir.

Stratejik hedefler ve anahtar performans göstergeleri, işletmenin performans çıktılarına ilişkin bulgular ve işletmenin gelecek performans hedefleri incelendiğinde, yatırım kararlarında etkili olduğu tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde, Dahms (2012) ve Flores ve diğerlerinin (2019) yapmış olduğu çalışmalar sonuçları destekler niteliktedir.

İşletmenin ücretlendirme politikalarının açıklanması ve üst yöneticiler tarafından yapılan analitik yorumların, Türkiye'deki kurumsal yatırım kararlarında çok fazla etkili olmadığı ortaya çıkarılmıştır. Dahms (2012) tarafından yapılan çalışmada, ücretlendirme politikalarında alt kademeli çalışanlardan daha ziyade üst yönetimin ücretlendirme politikalarının açıklanmasının yatırım kararlarında daha alakalı olduğunu belirtmiştir. Türkiye'deki üst kademeli yöneticiler, gelişmiş ülkelerdeki yöneticiler kadar maaş ve diğer ek kazançlar elde etmediği için, Türkiye'deki kurumsal yatırımcı kararları için daha az etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların kararlarında, entegre raporlamada yer alan ülke ekonomisi ve sektörel bilgilere ilişkin bilgilerin açıklanması, kurumsal yatırımcı kararlarında etkili olduğu belirlenmiştir. Son olarak, Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların kararlarında, entegre raporlamada yer alan işletmenin finansal performansına ilişkin bulgular incelendiğinde, finansal bilgilerin Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların kararlarında oldukça etkili olduğu tespit edilmiştir. EY (2014) tarafından yapılan çalışmada, kurumsal yatırımcıların çoğunluğunun yatırımlarını ve mevcut varlıklarını değerlendirirken finansal bilgileri kullanmakta olduğunu belirtmiştir. Bu araştırma, çalışmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların, entegre raporlama içerik öğelerinden yatırım kararlarında en fazla dikkate aldığı gruplara en etkiliden en az etkiye doğru aşağıda yer verilmiştir.

1. İşletmenin Finansal Performansı
2. Hazırlanan Raporun Sınır ve Kapsamı
3. Ülke Ekonomisi ve Sektörel Bilgiler
4. Stratejik Hedefler ve Anahtar Performans Göstergeleri
5. İşletmenin Gelecek Performans Göstergeleri
6. İşletmenin Gelecek Performans Hedefleri
7. İşletmenin Faaliyet Durumlarını Anlama
8. İşletme Modeli ve İşletme Yapısı
9. Analitik Yorumlar
10. İşletmenin Ücretlendirme Politikaları

Türkiye'deki kurumsal yatırımcıların entegre raporlama içerik öğelerine ilişkin çalışmanın sonuçları incelendiğinde, içerik öğelerinin yatırım kararlarında etkili olduğu tespit edilmiştir. Raporun kısa ve öz olması, işletme modeli, ücretlendirme politikaları gibi bazı bilgilerin açıklanmasının yatırımcı kararlarında daha az etkiye sahip olması, Türkiye'deki

kurumsal yatırımcıların farkındalık düzeylerinin az olması ile açıklanabilir. Genel olarak, farkındalık düzeyinin düşük olmasına rağmen, entegre raporlama içerik öğelerinin kurumsal yatırımcı kararlarında etkili olduğu tespit edilmiştir. Hasio (2015) tarafından Tayvanlı yatırımcılar üzerine yapılan araştırmanın ve Sansar (2015) tarafından Türk yatırımcılar üzerine yapılan araştırmanın sonuçları yapılan bu çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte olduğu görülmüştür. Türkiye’de faaliyet gösteren işletmelerin entegre raporlama sunumu ile yukarıda en etkiliden en az etkiliye doğru sıralanan entegre raporlama içerik öğelerini açıklaması, yatırımcı kararlarında olumlu etkiye sahip olabileceğini ortaya çıkarmaktadır.

Ayrıca, anket çalışmasında çok sayıdaki değişkenden, daha az sayıda değişken elde edilmesi için faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analiz sonuçları incelendiğinde, KMO değerinin 0,74 olduğu, Barlett’in küresellik testinin ise 0,00 olduğu tespit edilmiş, örneklem yeterliliğinin iyi, değişkenler arasında ise anlamlı ilişkilerin olduğu belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, on faktörlü bir yapının ve faktör yük değerlerinin yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Açıklanan toplam varyans tablosuna göre, on faktörün değişkenlerin %76’sını ve ilk üç faktörün ise %34’ünü açıkladığı saptanmıştır. Yatırım kararlarında etkili olan ilk üç faktör finansal performans oranları, ücretlendirme politikaları ve üst yönetimin yorumları ve stratejik hedefler olarak belirlenmiştir.

Yatırımcı kararları üzerindeki etkisini ölçerken, sadece kurumsal yatırım şirketlerinde yeterli donanımına sahip uzman kişilerden örneklem seçilmiş olması, yapılan çalışmanın en temel kısıtıdır. Bu çalışmada, Türkiye’de KAP’ta yer alan ve aynı zamanda sermaye piyasası kanununa göre kurumsal yatırım şirketi olarak kabul edilen şirketlerin çalışanları üzerine gerçekleştirilmiş, bireysel ve yabancı yatırımcılar dikkate alınmamıştır.

Çalışmanın diğer kısıtlarından biri de yatırım şirketlerinin çalışanlarına ulaşmada yaşanan bazı sıkıntılar yüzünden sadece 93 yatırım şirketinin çalışanlarından anket cevapları alınabilmiştir. Araştırma bulguları yukarıda belirtilen kısıtlar sebebi ile Türkiye’de yatırım yapan tüm yatırımcıların görüşlerini kapsamamaktadır. Çalışmada zorunlu olarak dikkate alınamayan diğer bireysel ve yabancı yatırımcı gruplarının sahip olduğu farklı görüşlerin de olduğu söylenebilir.

Entegre raporlamanın yatırımcı kararları üzerindeki etkisine yönelik literatür araştırmasının olduğu, aynı zamanda Türkiye’de yatırımcı kararları üzerindeki etkisinin nicel bir çalışmaya dayanarak araştırıldığı ve işletmelere entegre raporlama içerik öğeleri ile ilgili çeşitli önerilerin sunulduğu bu çalışmanın literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Alalwani, M., & Dayı, F. (2019). Bireysel Yatırımcıların Yatırım Kararlarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi: Irak Menkul Kıymetler Borsası’nda Bir Uygulama. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(4), 3289-3313.
- Arnold, V., Bedard, J. C., Phillips, J. R., & Sutton, S. G. (2012). The Impact of Tagging Qualitative Financial Information on Investor Decision Making: Implications for XBRL. *International Journal of Accounting Information Systems*, 13(1), 2-20.
- Atkins, J., & Maroun, W. (2015). Integrated Reporting in South Africa in 2012: Perspectives from South African Institutional Investors. *Meditari Accountancy Research*, 23(2), 197-221.
- Bakar, S., & Yi, A. N. (2016). The Impact of Psychological Factors on Investors’ Decision Making in Malaysian Stock Market: A Case of Klang Valley and Pahang. *Procedia Economics and Finance*, 35, 319-328.
- Besler, Ö. N. (2019). Muhasebe Meslek Mensuplarının Entegre Raporlama Algılama Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Brown, S., Dutordoir, M., Veld, C., & Veld-Merkoulova, Y. (2019). What is the Role of Institutional Investors in Corporate Capital Structure Decisions? A Survey Analysis. *Journal of Corporate Finance*, 35, 270-286.
- Bulut, E., & Er, B. (2017). Davranışsal Kurumsal Finans Ekseninde Kurumsal Finansal Kararlar: Bir Literatür Değerlendirmesi. *International Journal of Economic and Administrative Studies*(20), 34-50.
- Caner, A. E. (2019, Haziran). Bireysel Yatırımcıların Yatırım Kararlarını Etkileyen Faktörler. Mersin: Çaç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Chang, C.-H., & Lin, S.-J. (2015). The Effects of National Culture and Behavioral Pitfalls on Investors' Decision-Making: Herding Behavior in International Stock Markets. *International Review of Economics and Finance*, 37, 380-392.
- Cohen, J., Holder-Webb, L., Nath, L., & Wood, D. (2011). Retail Investors' Perceptions of the Governance, and Corporate Social Decision-Usefulness of Economic Performance, Governance, and Corporate Social Responsibility Disclosures. *Behavioral Research in Accounting*, 23(1), 109-129.
- Crifo, P., Forget, V. D., & Teyssier, S. (2015). The Price of Environmental, Social and Governance Practice Disclosure: An Experiment with Professional Private Equity Investors. *Journal of Corporate Finance*, 35, 168-194.
- Cruz, A. L., Patel, C., Ying, S., & Pan, P. (2020). The Relevance of Professional Skepticism to Finance Professionals' Socially Responsible Investing Decisions. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 26, 1-4.
- Çelebier, M. (2018). Türkiye'de Entegre Raporlamada Kullanılan Göstergelerin Belirlenmesine Yönelik Araştırma ve Uygulama Örneği. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çüm, S., Demir, E. K., Gelbal, S., & Kışla, T. (2018). Kayıp Veriler Yerine Yaklaşık Değer Atamak için Kullanılan Gelişmiş Yöntemlerin Farklı Koşullar Altında Karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45, 230-249.
- Dahms, D. (2012). Investigating the relevance of selected aspects of integrated reporting in the banking industry. Potchefstroom Business School, Potchefstroom Campus of the North-West University.
- EY. (2014). *Tomorrow's Investment Rules: Global Survey of Institutional Investors on Non-Financial Performance*. London: Ernst and Young.
- Flores, E., Fasan, M., Mendes-da-Silva, W., & Sampaio, J. O. (2019). Integrated Reporting and Capital Markets in An International Setting: The Role of Financial Analysts. *Business Strategy and the Environment*, 28, 1466-1480.
- Gambetti, E., & Giusberti, F. (2019). Personality, Decision-Making Styles and Investments. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, 80, 14-24.
- Hoffmann, C., & Fieseler, C. (2012). Investor Relations Beyond Financials - Non-Financial Factors and Capital Market Image Building. *Corporate Communications: An International Journal*, 17(2), 138-156.
- Hsiao, P.-C. (2015). Usefulness of Integrated Reporting Concepts to Investment Decision-making: Empirical Evidence from Taiwan. The University of Waikato.
- İslamoğlu, H., & Alnıaçık, Ü. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Beta.
- Karaburun, G. (2019). Muhasebe Kültürü ve Entegre Raporlama Farkındalığı İlişkisi. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kartal, M. T., Yüksek, S., & Zengin, S. (2017). Türk Bankacılık Sektöründeki Kar Dağıtım Kısıtlamalarının Yatırımcıların Kararları Üzerindeki Etkileri. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 38-51.
- Kelton, A. S., & Pennington, R. R. (2012). Internet Financial Reporting: The Effects of Information Presentation Format and Content Differences On Investor Decision Making. *Computers in Human Behavior*, 28, 1178-1185.
- Küçüksille, E., & Usul, H. (2012). Bilişsel Önyargılar ve Yatırımcı Kararlarına Etkileri. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 24-35.
- Kwaghfan, A. (2015, Temmuz). Impact of Sustainability Reporting on Corporate Performance of Selected Quoted Companies in Nigeria. Nijerya: University of Nigeria.
- Landau, S., & Everitt, B. S. (2004). *A Handbook of Statistical Analyses Using SPSS*. London: Chapman & Hall/CRC.
- Lemma, T. T., Khan, A., Muttakin, M. B., & Mihret, D. G. (2019). Is Integrated Reporting Associated with Corporate Financing Decisions? Some Empirical Evidence. *Asian Review of Accounting*, 27(3), 425-443.
- Misra, R., Srivastava, S., & Banwet, D. (2019). Do Religious and Conscious Investors Make Better Economic Decisions? Evidence from India. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 22, 66-74.
- Parveen, S., Satti, Z. W., Subhan, Q. A., & Jamil, S. (2020). Exploring Market Overreaction, Investors' Sentiments and Investment Decisions in Emerging Stock Market. *Borsa _Istanbul Review*, 20(3), 1-12.
- Rose, J. M. (2001). The Effects of Multimedia-Induced Affective States on Recall and Decision-Making By Individual Investors. *International Journal of Accounting Information Systems*, 2, 22-40.
- Sansar, G. (2015). Sürdürülebilirlik ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Açısından Sermaye piyasasının Etkinliği ve Borsa İstanbul Örneği. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Saygılı, E., & Şahin, Y. (2018). Finansal Performans ile Hisse Senedi Yatırımcı Kararları Arasındaki İlişki: BİST Çimento Sektöründe TOPSIS Uygulaması. *İzmir Democracy University Social Sciences Journal*, 1(1), 16-45.
- Sezer, D., & Demir, S. (2015). Yatırımcıların Finansal Okuryazarlık ve Bilişsel Yetenek Düzeylerinin Psikolojik Yanılsamalar ile İlişkisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(66), 69-88.
- Slack, R., & Tsalavoutas, I. (2018). Integrated Reporting Decision Usefulness: Mainstream Equity Market Views. *Accounting Forum*, 42, 184-198.
- Solak, B., Gönen, S., & Raşen, M. (2017, Mart). Muhasebe Meslek Mensuplarının Entegre Raporlamaya İlişkin Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 19(1), 166-188.
- Topal, Y. (2019, Mayıs). Muhasebe Meslek Mensuplarının Entegre Raporlamaya İlişkin Farkındalık Düzeylerinin Tespiti: Bursa İli Örneği. Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü.
- Villiers, C. d., & Staden, C. v. (2012). New Zealand Shareholder Attitudes Towards Corporate Environmental Disclosure. *Pacific Accounting Review*, 24(2), 186-210.
- Vohraa, S., & Davies, G. (2020). Investor Regret, Share Performance and the Role of Corporate Agreeableness. *Journal of Business Research*, 110, 306-315.

Ek-1: Anket Formu

Bu anket formu Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yürütülmekte olan ve Boğaziçi Üniversitesi Finans Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından da desteklenen "Sürdürülebilirlik Raporlaması ve Entegre Raporlamanın Sermaye Piyasaları Üzerindeki Etkisi" başlıklı Doktora tez çalışması için yapılmaktadır. Yapılan bu tez çalışması kalitatif (niteliksel) bir çalışmadır. Kurumsal yatırım şirketi hakkında herhangi bir kantitatif (niceliksel) bilgi istenmemektedir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Ahmet AKBAŞ

I. ENTEGRE RAPORLAMA İÇERİK ÖĞELERİNİN YATIRIMCI KARARLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

	Aşağıda Sunulan Raporlama İçeriğindeki Bilgiler, Raporlama Yapan Firma Hakkında Verecek Olduğunuz Yatırım Kararlarınızda Ne Derece Etkilidir. 5=Oldukça Etkilidir, 4=Etkilidir, 3=Kararsızım (Ne etkilidir- Ne etkisizdir) , 2=Etkisizdir, 1=Oldukça Etkisizdir	Oldukça Etkilidir	Etkilidir	Kararsızım	Etkisizdir	Oldukça Etkisizdir
A	HAZIRLANAN RAPORUN SINIR VE KAPSAMI					
A1	Raporun Hangi Faaliyet Dönemine Ait Olduğunun Belirtilmesi	5	4	3	2	1
A2	Hangi Raporlama Prensinin Uygulandığının Açıklanması (Örneğin, TFRS, TMS, GRI, IIRC)	5	4	3	2	1
A3	İşletmenin Hangi Bölgelerde Faaliyetlerini Gerçekleştirdiğinin Açıklanması	5	4	3	2	1
A4	Yayınlanan Raporun Denetimi ve Güvencesi	5	4	3	2	1
A5	Hazırlanan Raporun Kısa ve Öz Olması	5	4	3	2	1
B	İŞLETME MODELİ VE İŞLETME YAPISI					
B1	İşletmenin Faaliyette Bulunduğu Sektör	5	4	3	2	1
B2	İşletme Şeması ve Hiyerarşik (Dikey Hiyerarşi – Yatay Hiyerarşi) Yapısı	5	4	3	2	1
B3	Üst Yöneticilerin Kaç Yönetim Kurulu Toplantısına Katıldığının Açıklanması	5	4	3	2	1
B4	İş Modelinin Raporlamada Açıklanması	5	4	3	2	1
C	İŞLETMENİN FAALİYET DURUMLARINI ANLAMA					
C1	İşletmelerin Faaliyetlerinde Önemli Olan Riskleri Açıklaması	5	4	3	2	1
C2	İşletmelerin Finansal Risklerini Açıklaması	5	4	3	2	1
C3	İşletmelerin Yapmış Olduğu veya Yürüttüğü Sosyal ve Toplumsal Projeler	5	4	3	2	1
C4	İşletmelerin Çevresel Problemlere Yönelik Faaliyetleri	5	4	3	2	1
C5	Ana Paydaşlarla (Devlet, Kredi Verenler, Satıcılar, Tedarikçiler) Olan İlişkilerin Açıklanması	5	4	3	2	1
C6	Araştırma-Geliştirme Politikaları, Teknoloji/Bilgi Birikimi veya İnsan Kaynakları Hakkında Bilgiler	5	4	3	2	1
D	STRATEJİK HEDEFLER VE ANAHTAR PERFORMANS GÖSTERGELERİ					
D1	İşletmenin Stratejik Hedeflerinin Açıklanması (Misyon, Vizyon)	5	4	3	2	1
D2	Müşteri Memnuniyeti, Pazar Payı, Çalışan Memnuniyeti vb. gibi Anahtar Performans Göstergeleri	5	4	3	2	1
E	İŞLETMENİN PERFORMANS ÇIKTILARININ DİKKATE ALINMASI					
E1	Stratejik Hedeflerin Performans Çıktısı (Verimlilik, Etkinlik, Etkililik, Maliyetlerin Düşürülmesi, Yenilikçi vb. gibi)	5	4	3	2	1
E2	İşletmenin Önemli Çıktıları (Ürün, Hizmet Sunumu veya Diğer İşletmeler İçin Yenilikçi Fikirler vb.)	5	4	3	2	1
E3	Anahtar Performans Göstergeleri Çıktıları (Müşteri Memnuniyeti, Pazar Payı gibi)	5	4	3	2	1
F	İŞLETMENİN GELECEK PERFORMANS HEDEFLERİ					
F1	Gelecek Performansı ile İlgili Niyet Beyanı	5	4	3	2	1
F2	Kısa – Orta – Uzun Vadedeki Performans Hedefleri	5	4	3	2	1
G	İŞLETMENİN ÜCRETLENDİRME POLİTİKALARI					
G1	İşletmenin Çalışanlarının Nasıl Ücretlendirildiğinin Açıklanması	5	4	3	2	1
G2	Ücretlendirme ile İlgili Performans Kriterleri	5	4	3	2	1

G3	İşletmenin Üst Düzey Yöneticilerinin Ücret Politikası	5	4	3	2	1
G4	Çalışanlara Verilen Mali veya Mali Olmayan Ödüllerin Açıklanması	5	4	3	2	1
G5	Gelecekteki Ücretlendirmeyi Etkileyebilecek Faktörler	5	4	3	2	1
H	ANALİTİK YORUMLAR					
H1	Üst Yöneticilerin Finansal Performans Hakkındaki Yorumları	5	4	3	2	1
H2	Üst Yöneticilerin Ekonomik Performans Hakkındaki Yorumları	5	4	3	2	1
H3	Üst Yöneticilerin Çevresel Performans Hakkındaki Yorumları	5	4	3	2	1
H4	Üst Yöneticilerin Sosyal Performans Hakkındaki Yorumları	5	4	3	2	1
H5	“Enerji Tasarrufu Harcamaları Oranı”, “Atık Yönetimi Harcamaları Oranı” gibi Çevresel Analiz Verileri	5	4	3	2	1
H6	“Sosyal Sorumluluk Harcamaları Oranı” gibi Sosyal Analiz Verileri	5	4	3	2	1
I	ÜLKE EKONOMİSİ VE SEKTÖREL BİLGİLER					
I1	Yatırım Yapılan Ülkenin Ekonomik Göstergeleri (GSMH, Döviz Endeksleri, Büyüme Hızı, İthalat-İhracat Oranları vb.)	5	4	3	2	1
I2	Şirketin Faaliyet Gösterdiği Ülkelerdeki Ekonomik Göstergeler	5	4	3	2	1
I3	Faaliyet Gösterilen Ülkelerdeki Kurumsal Vergi Oranı	5	4	3	2	1
I4	Sektör ve Tüketim Eğilimlerinin Belirlenerek Gelecek Hakkında Tahminler Yapılması	5	4	3	2	1
I5	Yatırım Yapılan Ülkenin Yatırım Teşvik Politikalarının Açıklanması	5	4	3	2	1
J	İŞLETMENİN FİNANSAL PERFORMANSI					
J1	“Cari Oran”, “Likidite Oranı”, “Nakit Oran” gibi Likidite Oranları	5	4	3	2	1
J2	“Alacak Devir Hızı”, “Stok Devir Hızı”, “Borç Devir Hızı” gibi Faaliyet Oranları	5	4	3	2	1
J3	“Aktif Karlılığı”, “Öz Kaynakların Karlılığı”, “Satış Karlılığı” gibi Karlılık Oranları	5	4	3	2	1
J4	“Finansal Kaldıraç Oranı”, “Öz kaynak Oranı”, “Finansman Oranı” gibi Finansal Yapı Oranları	5	4	3	2	1
J5	“Fiyat-Kazanç Oranı”, “Hisse Başına Kar Payı Oranı”, gibi Borsa Performans Oranları	5	4	3	2	1
J6	“Aktif Büyüme Oranı”, “Satış Büyüme Oranı” gibi Büyüme Oranları	5	4	3	2	1

II. KİŞİSEL BİLGİLER

1	Cinsiyetiniz?	Erkek ()	Kadın ()			
2	Yaşınız?	24'ten daha az ()	24-31'den daha az ()	31-38'den daha az ()	38-45'ten daha az ()	45 ve üstü ()
3	Öğrenim Durumunuz?	Lise ()	Yüksekokul ()	Fakülte ()	Yüksek L. ()	Doktora ()
4	Kurumsal Yatırım Şirketindeki Rolünüz?	Yatırım Uzmanı ()	Portföy Yöneticisi ()	Fon Yöneticisi ()	Araştırma Uzmanı ()	Diğer, Lütfen Belirtiniz. ()
5	5a. Finans Sektöründeki Toplam Çalışma Yılıınız?	1-3'ten daha az ()	3-6'dan daha az ()	6-10'dan daha az ()	10-15'ten daha az ()	15 ve Üstü ()
	5b. Kurumsal Yatırım Şirketlerindeki Toplam Çalışma Yılıınız?	1-3'ten daha az ()	3-6'dan daha az ()	6-10'dan daha az ()	10-15'ten daha az ()	15 ve Üstü ()
6	Hangi Kurumsal Yatırım Şirketinde Çalışıyorsunuz?	Bankalar ve Aracı Kurumlar ()	Portföy Yönetim Şirketi ()	Yatırım Ortaklığı ()	Bireysel Emeklilik Şirketi ()	Sigorta Şirketi ()
7	7a. Sürdürülebilirlik Raporlaması Hakkında Araştırma Yapacak,	Evet	Hayır			

	İnceleyecek Yeterli Zamanım Olmadı	()	()			
	7b. Şu Anda Yapmış Olduğum Analizlerde Sürdürülebilirlik Raporlamasını Kullanıyorum	Evet ()	Hayır ()			
	7b'deki Cevap Evet ise: Sürdürülebilirlik Raporlamasının Daha Etkili Olduğunu Düşünüyorum.	Evet ()	Hayır ()			
8	8a. Entegre Raporlama Hakkında Araştırma Yapacak, İnceleyecek Yeterli Zamanım Olmadı	Evet ()	Hayır ()			
	8b. Şu Anda Yapmış Olduğum Analizlerde Entegre Raporlamayı Kullanıyorum	Evet ()	Hayır ()			
	8b'deki Cevap Evet ise: Entegre Raporlamamın Daha Etkili Olduğunu Düşünüyorum.	Evet ()	Hayır ()			

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir. Yazarlar etik kurul izni gerektiren çalışmalarda, izinle ilgili bilgileri yöntem bölümünde ve ayrıca burada belirtmişlerdir.

Kurul adı: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Tarih: 01.09.2019

No: 2019/15

ARAŞTIRMACILARIN MAKALEYE KATKI ORANI BEYANI

1. yazar katkı oranı: %34

2. yazar katkı oranı: %33

3. yazar katkı oranı: %33

Bu çalışma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi BAP Birimi tarafından desteklenmiştir, proje no: SDK-2019-1030